

## **TLREF TÜRK LİRASI GECELİK REFERANS FAİZ ORANI KURALLARI**

### **1. BÖLÜM: AMAÇ**

Türk Lirası Gecelik Referans Faiz Oranı (TLREF), finansal türev ürünlerde, borçlanma araçlarında ve çeşitli finansal sözleşmelerde dayanak varlık veya karşılaştırma ölçütü olarak kullanılabilen Türk Lirası kısa vadeli referans faiz oranı ihtiyacını karşılamaya yönelik olarak oluşturulmuştur. TLREF'in Temel Amacı, Türk bankalarının kredi, likidite veya diğer risklerin en az olduğu koşullar altında TL borç alma/verme faiz oranını ölçmektir.

### **2. BÖLÜM: KAPSAM VE HESAPLAMA YÖNTEMİ**

#### **2.1. Kapsam**

Hesaplamalarda, Borsa İstanbul Repo-Ters Repo Normal Emirler Pazarı'nda saat 15:30'a kadar gerçekleşen, aynı gün başlangıç valörlü ve sadece TL cinsi DİBS teminatlı gecelik repo işlemleri kullanılır. Aşağıdaki işlemler hesaplamalara dahil edilmez ve bu işlemlerin dışında kalanlar Hesaplamaya Dahil İşlem olarak kabul edilir.

- Kendinden kendine işlemler
- Takası Takasbank dışında yapılan işlemler
- İptal edilen işlemler
- Özel işlem bildirimleri

#### **2.2. Hesaplama Yöntemi**

TLREF, faiz oranına göre sıralanan ve uç değerler atıldıktan sonra kalan işlemlerden hacim ağırlıklı ortalama faiz oranı olarak aşağıdaki şekilde hesaplanır.

- a) İlgili iş gününde gerçekleşen tüm Hesaplamaya Dahil İşlemler faiz oranına göre küçükten büyüğe doğru sıralanır.
- b) Sıralamada yer alan her faiz oranı seviyesinde gerçekleşen işlem hacimleri toplanarak, Hesaplamaya Dahil İşlemlerin toplam hacminin %15'ini oluşturan en düşük faiz oranlı işlemler ile %15'ini oluşturan en yüksek faiz oranlı işlemler uç değer olarak değerlendirilir ve sıralanmış verilerden çıkarılır.
- c) %15'lik dilimlerin uçlarında kalan işlemlerin, yalnızca %70'lik dilime düşen kısımları hesaplamalara dahil edilir.

- d) TLREF, geriye kalan ve toplam işlem hacminin %70'ini oluşturan işlemlerin hacim ağırlıklı ortalama faiz oranı olarak aşağıdaki şekilde hesaplanır:

$$TLREF = \sum_{i=1}^n (R_i * V_i) / V$$

$R_i$ : i'inci işlemin faiz oranı

$V_i$ : i'inci işlemin işlem hacmi

$V$ :  $V_i$ 'lerin toplamı

- e) TLREF yıllık bazda yüzde olarak ifade edilir (actual/365 gün konvansiyonuna göre).

### 2.3. Hesaplanma ve Yayım Saatleri

Hesaplamalar BIST Repo-Ters Repo Pazarı'nın açık olduğu günlerde yapılır. Saat 15:30 itibarıyla olan veriler kullanılarak 2.2'de açıklandığı şekilde yapılan hesaplamalar sonucu bulunan değer tam iş günlerinde 15:50, yarım iş günlerinde 12:35'de BISTECH Veri Yayın Sistemi aracılığıyla ilan edilir. Hesaplanan değer yer aldığı raporlar tam iş günlerinde 16:00'dan sonra, yarım iş günlerinde 12:45'den sonra "DataStore"dan (<http://datastore.borsaistanbul.com/>) ve Borsa İstanbul internet sitesi, "Veriler/TLREF Verileri" sayfasından paylaşılır.

### 2.4. BIST TLREF Endeksi

İlan edilen TLREF oranı getirisini takip edebilmek amacıyla BIST TLREF Endeksi hesaplanır. Endeksin hesaplama günü için ilan edilen TLREF oranının getirisi ertesi iş günü elde edileceğinden, endeks bir sonraki iş günü elde edilecek getiriye yansıtılmaktadır.

Endeksin hesaplanmasında aşağıdaki formül kullanılır:

$$Endeks_t = Endeks_{t-1} \times [1 + TLREF_t \times \frac{g}{365}]$$

$Endeks_t$ : t günü endeks değeri

$TLREF_t$ : t gününde ilan edilen TLREF oranı

$g$ : t gününde gecelik repo süresi

Hesaplanan endeks değerleri 2.3'te belirtilen saatlerde ve benzer şekilde paylaşılır.

### 2.5. Hesaplamaya Başlama

TLREF oranının hesaplanmaya başlama tarihi 28.12.2018, yayımlanmaya başlama tarihi ise 17.06.2019'dur. BIST TLREF Endeksi'nin hesaplanmaya ve yayımlanmaya başlama tarihi ise 17.06.2019 olup endeksin 14.06.2019 tarihindeki başlangıç değeri 1000'dir.

## 2.6. Veri Hassasiyetleri

	VERİ HASSASİYETLERİ
TLREF Değerleri	Tam sayıdan sonra 4 hane
BIST TLREF Endeksi Değerleri	Tam sayıdan sonra 5 hane

## 3. BÖLÜM: DİĞER

### 3.1. TLREF Komitesi

- TLREF Komitesi (Komite), TLREF oranının ve BIST TLREF Endeksi'nin hesaplanması ve yayımlanmasına yönelik faaliyetleri gözetmek, piyasada meydana gelen gelişmeleri, ortaya çıkan yeni ihtiyaç ve talepleri göz önünde bulundurarak kurallarda ihtiyaç duyulan değişikliklere ilişkin çalışmaları yürütmek amacıyla oluşturulmuştur.
- Komite mevcut TLREF Kurallarını, TLREF'in Temel Amacına uygun olarak hesaplanmaya devam etmesini teminen yılda en az bir kez gözden geçirir.
- Komitede kararlar oy çokluğu ile alınır. Komite, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası A.Ş., T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, Türkiye Bankalar Birliği, Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği, İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. ve Borsa İstanbul A.Ş. temsilcilerinden oluşur.
- Herhangi bir Komite üyesi, Borsa İstanbul Repo-Ters Repo Piyasasında oluşan gecelik repo oranına dayalı olarak açıklanan TLREF değerinin, TCMB para politikası uygulamaları veya diğer sebeplerle etkin gecelik borç alma / borç verme faiz oranını hiçbir şekilde yansıtmadığı veya bu orana ihmal edilemeyecek nispette uzak olduğu kanaatine varırsa, bu kanaatini Komiteye ivedilikle iletir. Komite bu kanaate mesnet teşkil eden savları göz önünde bulundurarak oy çokluğu ile mutad metodolojinin ürettiği TLREF değerini kabul eder, ya da etkin gecelik borç alma / borç verme oranını temsil eden yeni bir değeri TLREF değeri olarak kabul ve ilan eder.

### 3.2. Veri Yetersizliği

İlgili iş gününde aşağıdaki koşullardan en az birinin gerçekleşmesi durumunda, madde 2.2'ye göre hesaplama yapmak için verinin yetersiz olduğu kabul edilir.

- Hesaplamaya Dahil İşlem adedi 5'ten azsa,
- Hesaplamaya Dahil İşlemleri gerçekleştiren üye adedi 5'ten azsa veya
- Hesaplamaya Dahil İşlem hacmi 5 milyar TL'den azsa.

Bu durumda TLREF, önceki 5 iş gününde TLREF oranı ile TCMB Ortalama Fonlama Faizi arasındaki farkların (TLREF - TCMB Ortalama Fonlama Faizi)

ortalamasının, o gün için ilan edilen TCMB Ortalama Fonlama Faizi ile toplanması suretiyle hesaplanır.

Veri yetersizliğinin gerçekleştiği günlerde, Borsa İstanbul web sitesindeki TLREF sayfasında bu maddeye göre hesaplama yapıldığına ilişkin duyuru yapılır.

Bu maddede açıklanan yöntem kısa süreli veri yetersizliği durumları için uygulanır. Verinin yetersiz olduğu gün sayısının artmasının beklendiği durumlarda, TLREF Komitesi madde 3.1-d'ye istinaden karar alabilir.

### **3.3. Hesaplamalarda Gecikme/Teknik Sorun**

Hesaplamalara ilişkin herhangi bir nedenle sorun yaşandığı ve belirtilen zamanlarda ilgili değer ve raporların üretilmediği durumlarda gecikmeye ilişkin duyuru Borsa İstanbul internet sitesinde yapılır. Sorunun çözülmesi sonrasında ayrıca bilgilendirme duyurusu yapılır.

### **3.4. Hesaplanmış Değerlerde Geriye Dönük Düzeltme**

İlan edilen herhangi bir değerde yanlışlık olduğu tespit edilirse aynı gün içinde olmak koşuluyla ve TLREF Komitesi kararıyla düzeltme yapılabilir. Düzeltmeye ilişkin duyuru Borsa İstanbul internet sitesinde yapılır.

### **3.5. Takip ve Yönetim**

TLREF'in sürekliliğinin sağlanmasına yönelik işlemler Borsa İstanbul Endeks Direktörlüğü tarafından yapılır.

### **3.6. Kurallarda Değişiklik**

Piyasa koşullarına bağlı olarak bu dökümanda yapılan tüm değişiklikler TLREF Komitesi onayıyla yapılır ve Borsa İstanbul internet sitesinde duyurulur.

### **3.7. Düzenlenmemiş Konular**

Bu dökümanda açıklık bulunmayan hususlarda ve düzenlenmemiş konularda yapılacak uygulama TLREF Komitesi tarafından belirlenir ve Borsa İstanbul internet sitesinde duyurulur.